

Nedopisani se dopisi ne štakaju.
Pripremlana se pluma štakaju po 5
čv. svaki redak. Oglas od 6 redak-
tora do 60 čv.; za svaki redak-
tora 5 čv.; ili u službi opštovanja
za pogodbe sa upravom. Novi se
iliju poštarskom naputnicom (us-
tegno postale) na administraciju
"Naša Sloga". Ime, prizime i naz.
bilka postu valja točno osnudit.

Kome list nedodaje na vremenu,
čeka se da javi odpravniku u otvo-
renu pismu, sa kojim se ne plaća
postačarino, ako se izvana napiše:
"Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

"Slogem rastu male stvari, a neologa sve pokvarit". Nat. Pos.

Delavska škola u Kastvu.

Bit će tomu 15 godina, da je
sama vlada upozorila občinu Kastav-
sku, da bi joj dala učešće za "risanje
(desenje)" ako občina nadje slične pro-
stote za školu i za stan učitelja.

Ako se dobro spominjemo, bila
je onda občina prisiljena odbiti tu po-
nudu. Rekli smo prisiljeno na to, jer
nije to bilo za to imalo novca, kako
za drugo. Žalostno je bilo, da se već
u ono vreme nije našlo toliko razbora,
da se progredi trošak onoliko koristan,
koliko je onaj za delavsku školu.

Neumornom nastojanju jednoga
rodoljuba, kojega Kastavci poznaju,
ima se pripisati, da je kasnije ipak
došlo do ovakove učionice.

Taj jedan pripravio je učevnu
osnovu i statut i obrazložio molbu na
oblasti dokazujući, koliko bi takova
dobra urođena škola koristila putku
Kastavčine, koj je poglavito zanatnik:
zidari, klještar, stolar, bačvar i tako.

Občina je priredila dobrogo pro-
stora. Cesarska je vlada pristala da-
vati 1000 forinti podpore na godinu,
zemaljski odbor 500 forinti.

Pod jesen godine 1885. podolo-
so je podučavati.

Školicu je urođena privro-
mene, jer valja znati, da u Au-
striji još neimamo zakona stalnoga za
tu vrstu obuke.

Polazak se ustanovilo na dva
godina najmanje. Poglavitna nauka:
risanje (desenje), obrtno radunstvo, ge-
ometrija, pisano i sastavno za poslove,
kojih obrtnik može trebati, napokon
nošto ujmačkoga jezika, da budu koju-
bezjedu mladić učivo, to mu posluži
ili u vojski kad ga unovade, ili u
arsenalu kad bi ga tamo namijestili;
a poglavito za to, što mnoga sveta
dosta ide tražiti areći u sjeverna Škola u Kastvu vrzo biti preurođljona
Amoriku, pak tamo lagljo uhititi be-
sjedu inglezku, ako zuado koju njo-
mačku. Podučavanje uredjeno je na
to se mladož može zahvatiti i u osta-

vak i dan do podna, izuzam
blagdanane. A u blagdanu, da dolaze
odrastili, koji su jur u zanatih, pak
da se malo vježbaju risanjem.

Škola je pokazala da sada u to
malо vremenu dosta lepoga uspjeha;
moramo biti zadovoljni, kada
uzimamo na um, da su to vrsti učionice
još, njeno pokusi, koji na mnogih mje-
stih nisu za rukom. Ta veliki grad
Rovinj nije došao ni otvoriti još do-
lavsku školu, Porečku hramlje, Piran-
sku i tako, ili još gore.

Dakle u ojloj Istru Kastavčina
ima slavu i korišću neprekidno do sada
dobro nauku u svojoj delavskoj školi.
A kako se na njoj mladić podučava
u svojem materinskem hrvatskom je-
ziku, tako su podali raditičku izvan
Kastavčine pošljati ovamo svoju djuou
na zdravu koristnu nauku.

Velika je sreća bila što se jo iz
pobočka odmali občina namjerila na
izvajanja ravnjačnjeg učitelja, koj je po
svojih silah učinio podpuno svoju
dužnost.

To je bio gosp. August Palos
trčanin, mladić ozbiljan, radisan, po-
dučavan.

On ostavlja ovom godinom službu
u Kastvu, jer je dobio u Trstu drugu,
stalnu u službu, došim učiteljstvo na
delavskih školah njo stalno, a to je
velika pogreška, jer ljudi, osobito koji
imaju obitelj, traže današnji dan na-
majstveno učilice, da pod staro dano
mogu štograd mirovno uživati.

Ipuč delavskua škola u Kastvu
nije za to propasti, premda joj je za
sada posfilia najbolju silu.

Podučavanje započeti do vod po-
lovicem ovoga mjeseca, a školski od-
bor biće sa, da bude opotu namje-
šton učilicu, kada se učilice učili.

Prilik je pak, da će delavskua
škola u Kastvu vrzo biti preurođljona
Amoriku, pak tamo lagljo uhititi be-
sjedu inglezku, ako zuado koju njo-
mačku. Podučavanje uredjeno je na
to se mladož može zahvatiti i u osta-

lih vrstama, vježbajući se u početnih
jednogu ili drugoga zanatu.

Obećan prodlog u to
ime učenje je školski o-
bor pred više mješevi na
visoko ministarstvo nauk
i bogatstvija, to se dan na dan
odekuje odluka o tom.

Evo što je namisljeno: Bit će
postavljen jedan moštar, koj se posvo-
dobro razumije u koj posredui zanat,
recimo u rožbarju ili tokaratu ili što
što. On da radiči a učenici do se
od njega učiti, u vremenu rada noćniju
nauku od pora. Onda će u svakodne
dobi godinu (s proljećem i letom) morat-
i učiti rano, pak po nekoliko uč-
radni u bližnjem, kojih klijesnici, na-
pokon do jedan ili drugi moštar, do-
madi šovjak, učiti po koji mjesec svake
godine bavljati. Zidarski i za-
nate, poglaviti u Kastavčini, nastojat-
i se poglaviti i u školi, da mladić
kada izlazi van, nebude ostavio vrata
na Nevoj strani, ako ih plan kazuje
na desnoj.

To se neće svo dokrajšati u jedan
dan, jer samo Divić u Puli, da su vile
ob nod suzidalo; ali dobrom voljom i
tvrdim nastojanjem dosegće se mnogo.

Primorao je vole dobar radnik.
Tvrđe kao kamen, na kojmu je uzgojen,
s malim zadovoljan, uzrajan.

Trebano gledati, da odgajimo
narod tako, da od dobrog "delaveč"
budo i valjanoga poduzet-
ca i kina. Sramota je, što nai i danas
neftaljno dolaze u našu kuću, pak za-
nas oštajnu nimo načeti i najmanje
plaćeni poslovi. A drugi spravljaju čist
dobitak, kojeg je i radničkini žaljevi
prikuipio, a za platu mnogo nas puti
krivo pogleda. Nauku treba, pravo
praktične nauke. Ruka radi, ali i
ali kojo, da se nedaju preko noći iz-
glađuju u ujo. Zašto da naša
ruka radi tudjom glavom,

i za nešta ostaje samo zidarska
zličica i težačka kopljanija!

nameštioni vojsku kao stražu, ali pobliže
neznamo ništa o izveštaju.

Od godine 400 do godine 900 od pri-
liko lomilo su se ovde pod pravom Huna
Obara, Vandala i Goti modje dvaju voličkih
carstava grčkoga ili izdodno-rimskoga i za-
padnog rimskoga; a na ovoga su stopu do-
lazili Longobardi, Goti i Franki.

U tom razdoblju prilika je, da su Groj-
ravni gospodarovali u našoj strani, jer je
u narodu spomen na Grko dosta živ; pač
je prava ravnati, da je hrvatski puk ko-
je je u rečenom razdoblju ovamo selo
bio primio krčansku veru sa svimi onim
varšavskim razlikama, kojim su se Grci raz-
likovali od Latina, jer i sada se Groj u
našoj strani zovu "starovoroti".

U tu dobu podigla se jo malo po
malu među spomenuto dvo volike države
i država na rado hrvatskoga, ka-
nosti kraljevstvo hrvatsko. Puk, koj je na-
sečio to strano, morao je priznavati vlast
onoga vladara, koj mu je bio najbliži jači,
a vlastao je zajedno nad istim plomenom,
dalje na istoku.

Sudjeli dakle, da je Kastavčina kao
i dober del, ostale današnje Istru u dobi
po prilici od godine 800 do 1100 bio pod
vrhovnom vlasti vojske, kasnije kraljeva
hrvatskih, a od godine 1102 unapred pod

Pogled po svetu.

Trst, dne 2. oktobra 1889.

Austro-Ugarska: Kako javljaju
nekoj bočki listovi, imalo bi se otvo-
riti carovinsko vijeće dne 28. novem-
bra. U posliodnjem ministarskom sjed-
nicu da bijaće juvastavljen program
za buduće zajednico. Modju ostalim
doći će odmah na razpravu zakonska
osnova o padjeljanju živeža, zatim ona
o graditeljskom obrtu u napokon os-
nova o uredjaju židovskih vjerskih
občina. U ovom sjednici da kani
predložiti vlade i zakonsku osnovu,
kojom se uvadaju izravni izbori u iz-
vanjskih občinah, doga do sada nijo
bilo. Kad bi zbilja došla na razpravu
takova promjena izbornoga reda, tada
smo stutni, da do imati za sobu voliku
voćnu carovinsku vijećnu.

O odstupu kneza Liechtensteina
pišu još ujek domaći i strani ča-
nici. Isti njegov drugovi odnose su
njegov odstup spodljuju mu nostrijevitost
i neodlučnost u obrambi svoga pro-
loga. On da je svojim odstupom sa
predsjedništva konservativnog kluba
koristio najviše liberalcem.

Prošlih dana govorila su dva
mladočenska zastupnika pred svojimi
izbornicima. Zastupnik Pekli kazao je na
skupštini u Raudinu, da jo austro-
njomački savez zapreka sporazumku
između Austrije i Rusije. Dr. Julij
Grogi izjavio je pak na Žižkovu, da
so mora uspostaviti državnoopravu zo-
malja česke kruni i obaviti krunisanje
deskoga kralja.

Dalmatinski listovi pišu o od-
stupu zastupnika Bulića, kažu, da jo
ovaj bio provaren u svojih nadah,
kojo da su bila doduče najdečnije
ali kojo, da se nedaju preko noći iz-
glađuju u ujo.

Hrvatski kraljevinski odbor vjećno
i za ovih dana ostaje samo zidarska
zličica i težačka kopljanija!

vrhovnom vlasti kraljeva ugarsko-hrvatskog.
Tekom vremena bio je dudovo onaj kraj
i volik dio Istra pripojen drugim zemljama,
ali neznamo nikad, kolim ugovorom ili
oditom privolom kralja hrvatskog.

Evo neke razloga tomu našemu sudu:

1. Cesar grčki Konstantin Porfirion
piše, da se hrvatska vlast na zapadu Ši-
rla do "intarskih" planina. Istra so je onda
zvalo samo zapadno primorje sadašnje
Istru, pak dalje sva ravnjava do današnjih
gora, kojo dole Gorisko od Koruške. Isti
cesar spominju medju hrvatskim župani-
jima "Pozensku", a to se razložno može
dati samo "pičansku" županiju u današnjoj
srednjoj Istri, od koj je postala kasnija
"knežija" pazinska. Ako se jo dakle hrv-
atska vlast prostirala dalje u Istru i preko
Učke, to je krajnja na istok. Učke bez-
dvojbeno bila u državi hrvatskoj.

2. Taj isti grčki cesar spominje neki
grad "Albunum" do kojega da so jo vlast
hrvatska razčinila. Sam Đor Francoschi, piše
povesti istarske, spominje, da bi to bio
Kastav i da so jo imao Albunum sačuvalo
u imenu "Halubijo" (tako se naziva gornja
strana Kastavskog občina).

Đor Francoschi ujima pravo ako samo
do Kastava postavlja medju hrvatske, jer
Albunum istarska reč mora biti ili Albona

PODLISTAK.

VIII. Podnebjje, vode, vetrovi.

(Dalje.)

Buduću neima dosta žive vode, nastoji
pučanstvo Kastavčine voć od starih doba
zidati velike vodnjake zidene (stene)
za pojedino kuće i za veći skup kuća,
kad god za celu selu.

Ti užidani vodnjaci otvoroni su
zovu se „kal“. Nezidan vodnjak zidene
„Lokva“, ali ostalo imo lokva i onda, kad
je na mestu negdašnja lokva užidan kal
ili sterna. Tako su u gradu Kastvu dve
velike lokve, enda sterna i zidani kal.

Oslubiti napredak u vodogradnjah opaža
se od jedno dvadeset godina ovamo, te
se već nevidi nego redko, da Kastavac
mora baćravni po vodu u Opatiju (na Dra-
žišu) ili u Ruku (na beli kamik) ili u
Klanu (na Dletvo). Pojedini svojim trudom
i celu selu skrbnjim nastojanjem občino
i pomou pokrajinske i državne vlado,
providili su voć od sada Kastavčine toli-
kom pitkom vodom, da Kastavčina može
u toj stvari biti ogledalo za celu Istru.

IX. Povest Kastva.

Δa godine 1100.

Močno smo se trudili, da najdemo
degod upisano načertanje egodo grada
i občine Kastva, ali niemo se mogli na-
meriti na kujnji ni pisma, od kuda bismo
mogli to izpisati i našim mišlji popuniti.
Što znamo stalnoga, to je po prilici
od 700 godina ovamo, ali je Kastav voć
dvoboje i prije obstoje.

Naša je misao, da je utvrda bila već
u vremenu pred rimskim gospodarstvom. Na
naš dovod dovoljno količina rođe "kast" od koj-
bi moglo biti imo grada, pak i to, da se
je medju kamenjicom uza samo gradske
zidine našlo oružje volo starinskog, recimo
kao sekira, (ali bez uha) od zelenkastoga
kamena; treba naime znati, da su se
nagodi ljudski branili kamenim oružjem,
dok nisu znali za kov.

Bit će i to dokaz, da je Kastav od
pradavnje starine, što je njegov tloris
deomog ugaš, a ne na ravnu četiri kutia,
kako su bili rimski tabori.

Biti će i to, da su ono

Crnagora: Knez Nikola primio je u svečanoj audienciji turskoga poslanika Teofis Bega, koji je donio kneževiću Damilu bogate darove od sultana.

Srbija: Nakon raznih spletaka i zapriča stigla jo kraljica Natalija pak dne 29. t. m. u Biograd. Službenog dočeka nobijaju doduše no srpska priestolnica i sav srpski narod dovećao je oduševljeno svoju obilježenu kraljicu, što vriedi više nego li svi službeni doček. Kraljica, da je jur izjavila Ristiću, da nekani otici iz Biograda, što bi značilo, da neće popustiti nerazboritim zahtjevom kralja Milana.

Rusija: Car Aleksandar dolazi dne 7. t. m. u njemačko prijatilište Kiel, odakle da će dan zatim u Berlin. Njega da neće pratiti ministar Giers, a to se tumači tako, da putovanje carovo u Berlin nebudo imalo nikavog političkog znamenovanja.

Grčka: Na Grčkom kraljevskom dvoru čine velike priprave k vjenčanju prvestolonskih dionica sa njemačkom prinicom Sofijom, sestrom njemačkoga cesara. K toj svadbi pošlaci će svi europski dvorovi svoje zastupnike i to ponajviše članove vladajućih obitelji.

Nemacka: Okolo vožnja svratiće svoj rad njemački sabor, a buduće godine obaviti će se novi izbori.

Razgovor

med Martinom i Tomom pod Ladonjami u Tinjanu.

Martin. Hvala Bogu, pobratimo Tomo, da smo, oko i stari, dodali, da imamo našeg dovrka za poglavare; vidimo i poznamo u ovo lito dan koliko se on za svoj puk skrbi, da nam u svemu i svadbi pomogne, a vrhu svega se trudi, da se mladež lipo ponaša i kršćanski urega, zad to je temelj svakom dobrostanju.

Tom. Bog ga šivi i kropi već za to da je sabranja onu vratiju igru pod ladanjam; vidis kako jo sve lipo mirno, a prije nisi smia, brato moj, toto mi stoji nezvrgovatno, te to nam je sva lputa da imamo u Tinjanu, pak jo umeno smill iščitati, nego tri deteli potepetati bi ovuda igrali, a mi uobičina se usudili u blad asti, da nam ne govoriti.

Martin. Prava je to istina, pobratimo Tomo; voljku korist je učinjala mnogu na duši i na tlu. Prije bi se igralo po stoli dan u nedjelji pod masnom i vedenjom i je bilo višo ljudi skoro pod ladanjam nego u crkvi; kloko su i bostiljima, da su ju zimljiva trosla; vrino gubilo, novco trošilo, obudu derlo, mladež i djevo kvarilo, u ladanju bez milosti buvolimi pucalo, a sada hvala Bogu i našom dobrom glavaru, so ovdo neigra, so nekuno ni u rani Boga; vidis kako su pođelo

rano na ladanje zatojšljivali; sada se more mirno sediti i pametno se razgovarati.

Tom. Ja mislim, da to mora biti draga i ugodno i našem plovjanu i svim pametnim ljudem.

Martin. Magari da bi tako bilo, ali nekojim i baš svim mraziteljem našeg roda i jesika, ni to drago, ter to se samo vidi kad nese s glavarom skoro ni govoriti zač ni od gospodskoga roda.

Tom. Bog jim prosti, neka vidi distoču po gradu; prije nisi imao kamo da stanec nego na prasći smrad, a sada je često kako se i pristati ovom mrazom gradlju. A kakav jo sada nočni mir? Prije su ti nemirniji viklji pušnici, rovali baš kako divljo zvori kroz selu noć tako, da nisu trudni ljudi mogli podnijeti ni epavati, a bogemo sad jo to sve prestalo.

Martin. A jo Bog mu budi dobar, ali je radi toga dosta žutkih pogutnjavača urova gospoda huckali i napajali potopušti proti njemu, proti njegovoj nedužnoj djeći, da i na istu kuću su mu kamponjim navaljivali, a sada pak plavi u gazetah proti njemu, baš i izmisljotno samo, da mu pred svjetom dobro imo otmu. Vjeruj mi, pobratim Tomo, da sam ja u njegovoj kosi, nobis stanova u Tinjanu, zad on ti je prav mušenik.

Tom. Vjernjem bratu nad vidiš i čujem, da to se nobi bilo smjelo doleti niti jednom huncoutu, a no tako postonem, pametnom i rasumnom muku, kakav je on. Mi vidišmo kako nam on ljudi, kako nam lipo puti, nagovara i podudava, kako pravi, brišljivi otac, a s drugo strane nam jo kao ponjali sluga; a to što ga zaprosimo, makar i u pol noći, nevišta i nem udini. On poznaje novčići; rledki su takovi glavar, koji se u svakou način toščakdo delo razumiju kako i on. Uvjet naša nagovara, da radimo, da nagubljuimo vremena, nad veljemo je novno; da nastavimo igru, klobve, mrljave, nonavštelninu, da se ljubimo modju sobom svl kako rodjenu brudu.

Martin. Prava jo to istina; dosti ih je da sada ugovorit i lipo pogoditi, da se nepravdu i mudno rasplaći novog trada; katu ga valja nositi krenjnik mrež, jer bi radia, da mi ne napraviš jutro, da propadno.

Tom. Biti do i radi toga, ali još više želi se tošči vidi, da zapovida naš kmet, nad dovrk i da na način voljko zadovoljstvo mudro upravlja.

Martin. Hvala poštilj našeg obilježenog glavaru na mnoga lata, a onim, koji je na mreži, kruni i nonavida, Bog prasi i daj pamet.

Tom. Amon tako budil! Idimo u crkvu pomoliti se za sobo za njega i njegove mrljolje.

Istranska himna.*)

Prodobul Bože, kojeg nisu
Navješta zemlji noba svod,
Za moju Istru, dragu, milu,
Za njom Tu molim slavski rod:

* Doznamo, da je ovu krasnu himnu uglasilo g. M. D. Ž. da će doaskora izdati tiskana. Op. Orod.

primili u lono ili fonda Divin, Prom-Roku i sve što drže u Hrvatskoj. Dalje od Proma na istoku, osim Roka bila je Krasija na Kastrom i ostalimi dobrimi, koju su držali Divinski knezovi. Patrijarka je doklo htio da Divinu priznaju, da jo se vrhovni gospodar onih hrvatskih strana.

5. Ugarsko-hrvatski kralj Bela IV. rađajući u 13. veku Frankoponom knežnjem Vinodolom, opisuje, da se ta knežnja (prema zapadu) proteže do njegovo "slobodno" vodo Redino.

Kastavčin i danas medjšći sa negačnjom Vinodolskom knežnjom na vodi Redini. Kralj Boško nije bio tu vodu označio, da njegovu "slobodnu", da i preko to vodo nije držao svoju kraljevsku vlast u krajnosti.

Po zakonih kraljevstva hrvatskoga, županije i knežnje bili su skoro neodvisne od kralja. On je svoju vlast očitovalo obično samo tim, da je komu junačkemu vojvodi, redovnikom ili crkvama darovalo jednu ili drugu krajninu, neka se od nje živi. Ako jo bilo u toj krajini baš osobno kraljevske zemlje, onda je ta zemlja pripala obdarjenom; ako nije, onda je obdarjeni samo neka podzavanja dobivao od puka ono krajino. Puk je tada već bio kršćansko

Na novi život probudi ga
Od njeg udalji roški san,
Jačanje nosi doma name: babice,
muhe, sivo, duke, krti . . .

Jur. A da je žolota valja ždrabca . . .

Zr. Istina je, da je dobili batin . . . ma fusti a zač? Hodi ih pitat ako želiš znati.

Jur. Dakle ću pod valjolj S Bogom! —

Fr. Guštin, da govorit, da neće više nikako bit za potosku.

Jur. Pošta ono od lesice i kiselega grošja?

Fr. Ča j' temu tako?

Jur. Ako ne lažu njegovi patroni.

Fr. Poročka „babica“ piše, da su svj. Pazićani bili jako žalostni da su žandari zaprili onega talijanskoga štola.

Jur. Dragi ti, tor ni za to skoro nijedan ni znai; a ki jo znai i ki je pošton je rokel dà mu pravo stoji aki je krije.

Fr. Uh, da bi bili kega, njegova Runa zaprili!

Jur. Bi si bila od veselja ruku trič.

N. Z.

Franine i Jurina

Fr. Si duja Jurino ob onom lovnu na Pa-

Jur. Zat mi jo, da nisam bil tamo, al da je nu.

Fr. Po Franidu! Zaj-ojo je šal vece loviti

pate miši i kakav lov jo bil tol —

Jur. Ol toga još nisam nikad čul. Ki je to za-za-ajaja-joli.

Fr. Eh noznač oni most kuda žolnenos proloži — tamo valja nego mod mladinc i starim gradom. —

Jur. Oho i bili suni tamo jedanput! Tar ti mišali to krenjnik zelenog zoca.

Jur. Zná daklo tu karanjao koliko zoci jo ulovili? —

Jur. Ma sam ti roka, da nisam bil tamo dugo vremena. —

Fr. Daklo ti je povodati. Čuj mo dobro i nikad nozabli: Žanjan mod starin i mladim gradom pred zadnjim izbori jo šal na lov i jo ulovili: bablicu, onu muhu, onega krtu, onega duka, onu žabu i —

Jur. Ip da do rođ ta ili?

Jur. I — kada jo doina prišel, da je ulovila njegova kobila —

Jur. Kobila?

Fr. Da njegova kobila, da je ulovila batin do svetoga ujna.

vere, to nije čudo, da je dobrotoljno prislađao na plaćanje nekoga dela priroda crkvi ili crkvenom poglavaru. Tu je način bilo dosotina.

Noznač so još kada, ali jo stalno da je neki vladar darovao puljskom biskupu gospodstvo nad trima velikimi hrvatskim občinama, to jest nad Kastrom, Voprićem i Mošćenicami.

Tu se jo imalo dogoditi od prilike između godine 800 i 1100. Od tada smame segurno dati podatak.

To doba podlina je javno pravo stvarati po novom načinu. Ima se naime vrhovni gospodar (cesar, kralj ili što teško). On daje jednu krajinu jednomu, drugomu rođaku, prijatuju, pomoćniku u lenu ili feudo.

Taj obdarjeni postaje kao pravlj gospodar onoga kraja, ako dok mu rod nozabli, ili dok se grdo neognesi o darovatelju, i može opeta dalje darovati, založiti i kako već obdarovati onu krajinu drugomu, tako da ovaj drugi ima pravo koristiti od nje.

Tako dolazi, da ista krajina ima po tri gospodara, jednoga po istini, a druga dva po imenu.

Doderilo se jo često, da je obdarjeni

Jur. Njegova kobilina batin a zač?

Fr. Zato jer ona ni bila kurenta, da računao nosi doma name: babice, muhe, sivo, duke, krti . . .

Jur. A da je žolota valja ždrabca . . .

Zr. Istina je, da je dobili batin . . . ma fusti a zač? Hodi ih pitat ako želiš znati.

Jur. Dakle ću pod valjolj S Bogom! —

Fr. Guštin, da govorit, da neće više nikako bit za potosku.

Jur. Pošta ono od lesice i kiselega grošja?

Fr. Ča j' temu tako?

Jur. Ako ne lažu njegovi patroni.

Fr. Poročka „babica“ piše, da su svj. Pazićani bili jako žalostni da su žandari zaprili onega talijanskoga štola.

Jur. Dragi ti, tor ni za to skoro nijedan ni znai; a ki jo znai i ki je pošton je rokel dà mu pravo stoji aki je krije.

Fr. Uh, da bi bili kega, njegova Runa zaprili!

Jur. Bi si bila od veselja ruku trič.

Različite vesti.

Imenjan Mjegova Veličanstva cesara i kralja Franu Josipu I. proslavliti će se i ljutor t. j. u putak dne 4. t. m. svečanom sluhom božjim u crkvi sv. Jurja, kojeg će priučavati crkveno, sviljne i vojničke oblasti. Istoga dana biti će u crkvi sv. Jakova u 10 sati sv. misa za slovensku Akademiju mladež, koja polazi školom i otređi vrt sv. Otilije i Metoda.

Diocezanke vlasti, g. Josip Knaus, kapelan u Žminju promjedljen je kao duh. pomodnik u Jelsanu; g. Ivan Kecper, duh. pomodnik u Jelsanu i u istom svojstvu u Mošćenici; g. Vjekoslav Muhić duh. pomodnik u Brozovici idu kao kapolan u Starvu; g. Frano Stefanutti, bivši privremeno na dopuštu, imenovan je kapolanom u Topolomu; mladomenski g. Franjo Oračan idu za duh. pomoćnika u Brozovici, a mladomenski g. Liberat Stanković za duh. pomoćnika u Pazin; g. Ante Stomberger neida iz Mošćenica u Lovran već kao kapolan u sv. Mateju kod Kastav.

Premjedljen je gosp. August Marušić, kanonista kod o. kr. kot. svida u Bujšu u istom svojstvu u Podgrad.

Štipendije, utemeljene pok. svodenikom Susani, u iznosu od for. 105, raspisana je do oktobra t. g. Uzivati su mogu srodmajni gimnazijali, rođeni u Trstu ili okolicu. Molbaini, koji valja poslati prot. stolnom kaptolu u Trstu, priložiti traži krestni list, dvi dnevnje školsko svjedodbo, svjedodbu o opljenju kozica i svjedodbu srodmajstva. Raspisane štipendije. O. kr. namjeravajući raspisati je natječaj na tri štipendije svaka od 210 for. utemeljeno od pojedino udovo Pećota rođenog barunca Vlah. Na uživanje ovih štipendija pozvani su: a) u prvom redu;

Potomol po imenu Vlah, Martina, Josipa i Franu Vlahu, sinovi Josipa Vlaha ujaka zakladnico Ano udovo Pećota;

b) u drugome redu:

Djaci po imenu Vlah iz obdina Kastav koji svoju srodnost sa zakladnicom dokazuju.

osilje, a prvočini darovatolj oslabio. Tada je ono feudo ili postalo ponovo slobodno, ili je obdarovnik spoznao drugoga vrhovnoga gospodara.

To troba uvek imati na umu, kad se da povest ovih naših krajova po prilici od 800 godina ovamo, iako se pomutiš, da neznaš ni sam gde si.

Ostavljeno daklo sada vrhovno vladare, i slednji zgodno, a onim bližnjim gospodarima Kastavčinu, to jest puljskim i onim, koji su za njimi sledili.

Biskupi puljski bili su svotovni poglavari grada Rake, Kastva, Veprića i Mošćenice od god. 800 (?) do 1130., a duhovni poglavari samih tih kraljeva bili su do pred samim 100 godina, premda jim je ostali dio biskupije bio većinom pod mletačkom vlasti. Kako svotovni poglavari dobivali su od naroda bosnjevo desetine, a čovjek dio to desetine pripadao je mostnju svodenikom za njihovo uzdržavanje.

Svaki novi biskup dobio bi dar za spoznaju gospodarstva nad ovim krajevima; napolko lakata platna, ptice sokole, dva ždrabca.

Za drugo, ovi krajevi uživaju dosta topo slobodštine, kako smo kašnje videti. Nastaviti će se.

